

מד א מיי פ"ח מהלכות
לולב הלכה ז סמג עשין
מד טוש"ע אר"ח סי' תרנ"א
סעיף א:
גוה ב מיי פ"ח שם הל' ה
סמג שם טוש"ע אר"ח
סי' תרנ"ו סעי' א וסעיף י
וס' תרנ"ו סעיף ג:
גו ג מיי פ"ח שם הל' ה
סמג שם טוש"ע אר"ח
סי' תרנ"א סעי' י:
גו ד מיי פ"ח מהלכות
לולב הלכה א סמג עשין
מד טוש"ע אר"ח סי' תרנ"ט
סעיף א:
גוה ה מיי וסמג שם
טוש"ע אר"ח סי'
תרנ"ט סעיף א:
גו ו מיי וסמג שם
טוש"ע אר"ח סי'
תרנ"ט סעיף ג:
ג ז מיי שם הלכה ז:
גא ח מיי שם וסמג שם
טוש"ע אר"ח סי'
תרנ"ט סעיף ה:
גב ט מיי שם הלכה ז
טוש"ע שם סעי' ז:
גג י מיי שם הלכה ז'
טוש"ע שם סעי' כא:
גד כ מיי פ"ח שם הל' ה
טור ש"ע שם סעיף
כב:

רבינו חננאל

וכן שטר שכתוב בו
בורסיק היא בבל: מתני'
ערבה כמושה ונשרו
מקצת עליה ושל בעל
כשרה. חלוקת ר'
ישמעאל ור' טרפון
במשנתנו ר' ישמעאל
אומר ג' הדסין ואפי' ב'
קטומין ואחד שאינו קטום
ר' טרפון אומר אפי'
שלשתן קטומין. אמר רב
יהודה אמר שמואל
הלכה כר' טרפון ואזדא
שמואל לטעמיה דאמר
להנהו דמזבני אסא אשוו
זביניכו כלומר החישו
ומכרו בזול לא תדקדקו
על הקונים הרבה דאי לא
דרישנא לכו הלכה כר'
טרפון דק"ל כוותיה אלא
משום מצוה בעינא
שלימין: ד' מיינן
שבולב מעכבין זה את
זה שנא' ולקחתם לכם
שתהא לקיחה תמה:
א' ירושלמי רב הונא
בשם רב יוסף טעמא דרב
הונא דמאי מדבריהם
ושאר הימים אין מברכין אף
מה דמאי אין מברכין אף
שאר הימים אין מברכין:
[מתני' א] אתרוג הגזול
כר':

חשק שלמה על ר"ח
א' דברי ירושלמי אלו שיכס
להסוגא דלקמן מ"ה ע"ב
ע"ד.

לד:

לולב הגזול

פרק שלישי

סוכה

א) מנחות כ"ג (ב) [ע"י
מוס' לקמן לה: ז' ד"ה
עלמה], א) [לעיל לה. וע"י
מוס' שם ד"ה הירוק ומוס'
חולין מ"ז: ד"ה אלא],
ד) [לעיל לה:], ה) [לעיל
לה:], ו) גיטין כ"ג,
ז) לקמן לה., ח) ועיין
תוס' מנחות לה. ד"ה
התכלת.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה נפקא
מינה וכו' עוד לשון אחר
דנפקא:

תורה אור השלם

א) ויקראתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
כפת תמרין וענף עץ
עבת וערבי נחל
ושמחתם לפני יי'
אלהיכם שבועת ימים:
[ויקרא כ"ג]

ליקוטי רש"י

לגיטי נשים. דקיימא לן
בני צבל זקיאין שריך
לכתוב גט לשמה והמציא
גט משם אין לריך לומר
צפני נכתב וצפני נחתם
וצני סאר ארזות אין
זקיאין וריך ועכשיו בני
צורסיק היא צבל וצבל של
עכשיו היא צורסיק והן
עמני הארץ כדלמרינן
בעלמא (סנהדרין דף קט.).
צור שאפי שנטלו מימיו,
ואני אומר נפקא מינה
לגיטי נשים לענין שינה
שמו ושמה ושם עירו
ועירה פסול וריך לכתוב
שם של עכשיו ושם ע"ב.
שנים בידו אחת.
גרסינן ז' אתרוגים צדו
אחת שנמקום הא' יאחו
הלולב כשיספכן [לעיל
לא:].

הגהות וצינונים

א) ברי"ף וברא"ש ליתא
תיבת "לו" ועיין בקרב"ג
אות ב' שזה הגי' נכונה
דמה שייך זה לדברי
ר"ע: [ב' ג"א חפר
(גליון): ג] בד"י בידו
אחת (גליון):
ד] דפר"ר ו"קק:
ה] צ"ל ו"ל"ע"ם (בארות
המים):

לעזי רש"י

פור"י. פירוש כתיב
כרישים, קפלוטות (רש"י
צ"ל דף י"ז ע"ב), חליר
(רש"י צמדער יא, ה.).

נפקא

מוינה לגיטי נשים. כדפירש צקונט' דקיימא לן צפ"ק
דגיטין (דף ו.) דצבל כארץ ישראל לגיטין דאין לריך
לומר צפני נכתב וצפני נחתם דשכיחי מתיבתא וצקיאין לשמה וגם
עדים מצויין לקיימו והיינו מה שקורין צורסיק דמשמני שמה וצסוף

צמה מדליקין (שבת דף לו: ושם) פי'
עוד לשון אחר (ה) ונפקא מינה לענין
שמו ושמה ושם עירו ושם עירה' ולא
יתכן דצבל הוא שם המדינה כדלמרי
(קדושין דף ע"א.) ח"י עיסה לצבל
ואמרי' פרק עשרה יוחסין (סג) עד
היכן הוא צבל ואין כותבין שם
המדינה צגט אלא שם העיר:

ענף

ענף חד עץ חד עבות שלשה. פי' צקונט'
ועימה דלעיל (דף לז:): אוקימנא ענף
עץ שענפיו חופין את עליו ודרשינן
נמי עץ עבות קלוע כמין קליעה וא"ת
ונימא פרי עץ הדר שלשה וי"ל
דמדרישא דעץ דרשינן' שטעם עלו
ופריו שוים:

ערבי

נחל שתיים. אפילו נומן
כמה הדסים וכמה ערבות
צולצ אין זה צל מוסיף אפילו למ"ד
לריך אגד אר"כ מוסיף מין אחר
כדפרישית צסוף ראוהו צית דין
(ר"ה דף כח: ד"ה ומנא"פ):

שתהא

טעמא נמי פסלינן
אתרוג חסר משום דאין זה לקיחה
תמה וציוס שני לא חיישינן אף על גב
דקפדינן אחרצעה מיינן וטעמא
פירשתי צריש פירקין (דף כט: ושם
גד"ה בעינן) וצחקומן רצה (מנחות דף
כו.) מסיק דהא דמעכבי אהדי לא שנו
אלא שאין לו אצל יש לו אין מעכבין
ופירש צהלכות גדולות אין מעכבין
ללא תימא עד דמגצה להו צהדי הדדי
אלא אי מגצה כל חד וחד לחודיה
שפיר דמי דקיימא לן לולב אין לריך
אגד ודבר תימא הוא לומר כן דכיון
דכולו מנזה אחת היאך יועילו צוה
אחר זה ור"ת הגיה צספרו לא שנו
דמעכבין משום תמה אללא שאין לו
אצל יש לו תמה הוא אע"פ שלא
צצרו צאגדו כדלמרי' (לעיל דף לג.)
ללא דרשי רצנן לקיחה לקיחה ולרי'
יהודה דדריש לקיחה משמע ליה
ללא הוי תמה אר"כ אגדו:

ולדרוש

היה בר"ע דמיקל טפי.
תימא הא לא צצירא
ליה כר"ע אלא כרבי טרפון וי"ל
דכל זה מן הדיוק שצא להוכיח דשמואל

לנעמני' דכרבי טרפון צצירא ליה דאי מפחיד להו צמדי ללא סצר
כדי שימכרו צוול היה לו להפחידם מר"ע דמיקל טפי ודחי אדרצ'
מפחדי טפי מרבי טרפון דתלתא קטומין שכיחי מחד ללא קטים ומעולם
לא תשמע דסצר כרבי טרפון ומיהו קשה מפרק כל שעה (פסחים דף
ג.) מקדירות צפסח דלמרי שמואל משהי להו עד אחר הפסח ועציד
צוה צין צמינו צין שלא צמינו ואמרינן ואזדא שמואל לטעמיה דלמרי
להו שמואל להנהו דמוצנו כנדי אשוו וצבייכו ואי לא דרישנא לכו
כרבי שמעון כלומר דשרי חמך לאחר הפסח כי לימיה צעיניה ומשמע
צהדיא ללא מפחד צמידי ללא סצר ליה וי"ל דהתם למה לו להפחידם
צמידי ללא סצר ליה דצשלמא הכא מצי למימר דהיה מפחידם כדי
שימכרו צוול ותהא המנזה מנזיה ולא ימנעו צצציל יוקר וא"ת ואי
סצר לה כר' טרפון לידרוש להו כותמיה דכי האי גוונא פריך צפרק
כל שעה (סג) ומשני אחר' דרצ הוה וי"ל דהכא הניח משום הידור
רוחותיו ואתא לקמיה דרצא ואמר זיל פייסיה צמאי דאיפייס ואי לא
דיינינא לך כרצ הונא אליצא דרבי יוסי דלמרי הכל לפי מה שגדר מה
שלא דין לו לפי שנחפייס רצינא ומחל לו צפחות:

לגיטי נשים. דקיימא לן (גיטין דף ז') המציא גט מחולה לארץ לריך
שיאמר צפני נכתב וצפני נחתם אי משום דאין מצויין לקיימו ואי
משום דאין צקיאין לשמה והמציא מארץ ישראל אינו לריך לפי
צצקיאין לשמה ועולי רגלים

נפקא מוינה לגיטי נשים: מתני' *ר' ישמעאל

אומר שלשה הדסים ושתי ערבות לולב אחד
ואתרוג אחד אפילו שנים קטומים ואחד אינו
קטום ר' טרפון אומר אפי' שלשתן קטומים
ר"ע אומר כשם שלולב אחד ואתרוג אחד
כך הדם אחד וערבה אחת: גמ' תניא רבי
ישמעאל אומר *פרי עץ הדר אחד כפת
תמרים אחד ענף עץ עבות שלשה ערבי
נחל שתיים ואפילו שנים קטומים ואחד שאינו
קטום ר' טרפון אומר שלשה ואפי' שלשתן
קטומים ר"ע אומר כשם שלולב אחד ואתרוג
אחד כך הדם אחד וערבה אחת אמר לו ר'
אליעזר יכול יהא אתרוג עמהן באגודה
אחת אמרת וכי נאמר פרי עץ הדר וכפת
תמרים והלא לא נאמר אלא כפת יומינן
שמעבבין זה את זה ת"ל ולקחתם שתהא
לקיחה תמה ורבי ישמעאל מה נפשך אי
שלימין בעי ליבעי נמי כולהו אי לא בעי
שלימין אפי' חד נמי לא אמר ביראה א"ר
אמי חזר בו רבי ישמעאל אמר רב יהודה
אמר שמואל הלכה כרבי טרפון ואזדא שמואל
לטעמיה דאמר להו שמואל להנהו דמזבני
אסא אשוו וזבינו ואי לא דרישנא לכו כרבי
טרפון מ"ט אילימא משום דמיקל ולידרוש
להו כרבי עקיבא דמיקל טפי תלתא קטומי
שכיחי חד ולא קטום לא שכיח:

מתני' דאתרוג הגזול והיבש פסול ושל
אשרה ושל עיר הנדחת פסול ושל ערלה פסול
של תרומה טמאה פסול של תרומה טהורה
לא יטול ואם נטל כשר של דמאי ב"ש פוסלין
וב"ה מכשירין של מעשר שני בירושלים
לא יטול ואם נטל כשר ע"ליתה חזוית על רובו
נטלה פטמתו נקלף נסדק ניקב וחסר
כל שהוא פסול ע"ליתה חזוית על מיעוטו
נטל עוקצו ניקב ולא חסר כל שהוא כשר
אתרוג הכושי פסול והירוק ככרתי ר' מאיר
מכשיר ור' יהודה פוסל שיעור אתרוג הקטן
ר"מ אומר כאגוז רבי יהודה אומר יבביצה
ובגדול כדי שיאחו שנים בידו דברי ר' יהודה
ורבי יוסי אומר אפי' אחד בשתי ידין:
גמ'

צקטומין: בר"ע. ללא צעי אלא חד: מתני' ש' ער"ה וש' תרומה
טמאה פסול. צגמרא מפרש טעמא: לא יטול. צגמרא מפרש
טעמא: בירושלים. שהיא כשרה לאכילת מעשר שני: לא יטול.
כדמפרש צגמרא: ואם נטל כשר. שהרי יש צה היתר אכילה אצל חוץ
לירושלים לא דלכס כתיב הראוי לכס: חזוית. כמין אצבעעות דקות:
נטלה פטמתו. ראש אתרוג מפי רבי יעקב ודוגמתו הפטמו' של רמון
(עוקצין פ"ב מ"ג): הכי גרסינן נקלף נסדק ניקב וחסר כל שהוא פסול.
ניקב וחסר כל שהוא חדא מילתא דאילו ניקב ולא חסר שמתצ צו
מחט והואיחא כשר כדקתני סיפא: ניש' עוקצו. וצו כמו
צעוקלי תלנים (סנהדרין דף ט.) הבושי. שצא מארץ כוש ושחור
הוא: ברתי. כרישים פור"י: ובגדול. שלא יהא גדול יותר מדאי:
גמ'

מנזה וצריש צצא צתרא (דף ה. ושם) גצי רוניא דאקפיה רצינא מארצע
ללמדך